

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon
Cluster Curaçao
Datum
27 februari 2020
Ons kenmerk
Cft 202000026

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Pagina
1/7

Bijlage

-

Onderwerp
Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2019

Geachte heer Gijsbertha,

Ingevolge artikel 18 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) zendt de Raad van Ministers (RvM) uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal de uitvoeringsrapportage (UR) over het betreffende kwartaal aan het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) en aan de Staten. Op 13 februari 2020 heeft het Cft de vierde UR 2019 tijdig mogen ontvangen. Met dit schrijven ontvangt u de reactie van het Cft op deze UR. Een afschrift wordt aan de Staten van Curaçao en de minister-president verstuurd.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de vierde UR 2019 wordt gevormd door de Rft aangevuld met de aanwijzing die de Rijkswet op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao. Curaçao heeft beroep ingesteld tegen het besluit houdende de aanwijzing. Dit Kroonberoep loopt nog. Op grond van artikel 26 lid 7 van de Rft geldt dat het Kroonberoep de werking van de aanwijzing niet schorst.

Met betrekking tot de uitvoering van de begroting in 2019 schrijft de aanwijzing voor dat een verwacht tekort in 2019 nog in datzelfde jaar dient te worden gecompenseerd. Het totaal van de (voorlopige) tekorten over 2017 en 2018 van ANG 175,3 miljoen, dient volgens de aanwijzing in de jaren 2020, 2021 en 2022 met overschotten gecompenseerd te worden. Het Cft is overigens nog in afwachting van de definitieve jaarrekening 2018 en verwijst naar de brief van 6 december jl.¹ Tenslotte geeft de aanwijzing aan dat de kortlopende schulden aan APC en SVB waarvan de betalingstermijn is verstreken per 31 december 2022 afgelost dienen te worden.

¹ Cft, 201900164

Relevant is ook dat in het kader van het Groeiakkoord afspraken zijn gemaakt over de tekortcompensatie over 2019, indien zich in dat jaar een tekort zou voordoen. De beoordeling van de UR is vooral gericht op de inkomsten en uitgaven van de gewone dienst, de kapitaaldienst en de verantwoording rond het financieel beheer en andere initiatieven. Omdat voor de balans een uitgebreidere toelichting zal volgen in het kader van de jaarrekening 2019 is hier slechts een beperkt aantal opmerkingen over opgenomen.

Oordeel

Uit de vierde UR blijkt een verwacht tekort op de gewone dienst van ongeveer ANG 20 miljoen, waarmee niet voldaan wordt aan de aanwijzing en aan artikel 15 van de Rft. Het Cft verneemt graag van u welke maatregelen u zal treffen ter compensatie van het tekort. Volledigheidshalve verwijst het Cft naar de gemaakte afspraak dat u een eerste begrotingswijziging opstelt ter aanpassing van de begroting 2020.

In een brief van 17 december 2019 heeft u gevraagd een lening aan te mogen gaan voor ANG 31,5 miljoen. Aangezien in de vierde UR blijkt dat met een voorzien tekort de begroting 2019 niet voldoet aan de normen uit artikel 15 van de Rft, zal het Cft niet tot een positief advies kunnen komen op het betreffende leenverzoek.

Volgens de in de UR opgenomen post Verbruik van goederen en diensten lijkt sprake te zijn van een onderschrijding van het budget met ruim ANG 30 miljoen. Het Cft verneemt graag in hoeverre de hoogte van het bedrag voor Verbruik van goederen en diensten nog door ongeoorloofd aangegane verplichtingen kan worden beïnvloed.

Uit de vierde UR blijkt nog onvoldoende duidelijkheid over de boekhoudkundige afhandeling van de verkoop van UTS en de risico's van verrekeningen met onder meer de koper en Bureau Telecommunicatie en Post (BTP). Dit is een onzekerheid in de cijfers van het land over 2019. Het Cft wenst een volledig beeld te ontvangen van de verschillende geldstromen uit hoofde van de verkoop van UTS en tevens over de dividendbate van UTS die in de jaarrekening van 2016 van het land is opgenomen en met de verkoop van UTS verrekend zou worden. Het Cft houdt er rekening mee dat deze bate nog gecorrigeerd zal moeten worden. Dit zal leiden tot een tekort op de gewone dienst van 2016. Het Cft verzoekt u om duidelijkheid te verschaffen.

Ook op een enkele andere onderdelen ontbreekt het in de UR nog aan voldoende informatie. Het Cft wenst nader geïnformeerd te worden over de inbaarheid van de dividendbate van Refineria di Korsou (RdK) van ANG 9 miljoen die nog niet is voldaan en de risico's voor de begroting van het land die samenhangen met de sluiting van SEHOS. Bij de dividendbate wenst het Cft geïnformeerd te worden over een betalingsafpraak.

Het eigen vermogen van Curaçao is volgens de concept jaarrekening per ultimo 2018 ANG 158,5 miljoen negatief. In 2019 verslechtert deze situatie verder door het te verwachten tekort van ten minste ANG 20 miljoen.

Sinds 2010 neemt het eigen vermogen van Curaçao af door directe mutaties van het eigen vermogen (anders dan tekorten op de gewone dienst). Zo is sinds 2010 ANG 529 miljoen direct van het eigen vermogen afgeboekt. Reeds vaker heeft het Cft daarom bij het land zijn zorgen uitgesproken over het 'ontzien' van de gewone dienst van het land en het direct afboeken op het eigen vermogen.

Gelet op bovenstaande verzoekt het Cft u op basis van artikel 18 lid 7 jo. artikel 12 lid 3 van de Rft om op uiterlijk 12 maart a.s. een reactie te geven op dit schrijven.

Toelichting

Inkomsten

Tot en met december 2019 zijn volgens de vierde UR de totale inkomsten ANG 1.632,8 miljoen (inclusief het naar verwachting nog te incasseren dividend van RdK van ANG 9 miljoen). De inkomsten van 2018 bedroegen ANG 1.652,3 volgens de concept jaarrekening. De inkomsten van het land zijn daarmee in 2019 met ANG 19,5 miljoen teruggelopen.

De inkomsten 2019 zijn als volgt opgebouwd:

In ANG miljoen	Voorlopige realisatie 2019	Begroot in 2019	Realisatie t.o.v. begroot
Belastinginkomsten	1.470,8	1.507,2	-36,4
Schenken & Subsidies	21,3	16,7	4,6
Overige inkomsten	140,7	173,0	-32,3
Totaal	1.632,8	1.696,9	-64,1

Belastinginkomsten

In vergelijking met de vastgestelde begroting 2019 komen de belastinginkomsten in de UR ANG 36,4 miljoen lager uit dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door lagere inkomsten bij de inkomstenbelasting (ANG 10,4 miljoen), de onroerendezaakbelasting (ANG 15,3 miljoen), de omzetbelasting (ANG 19,8 miljoen) en de verschillende accijnzen (ANG 7,1 miljoen). Volgens het land zou de brand bij de Landsontvanger de belangrijkste oorzaak voor de tegenvallende belastinginkomsten zijn. Het Cft heeft eerder aangegeven dat de opbrengst van de tariefsverhogingen aan indirecte belastingen aan de hoge kant te vinden. De belangrijkste meevaller was de winstbelasting met een ANG 18,4 miljoen hogere opbrengst dan begroot.

Volgens de UR zijn de voorlopige belastinginkomsten over 2019 ongeveer ANG 59 miljoen hoger dan de gerealiseerde belastinginkomsten over 2018. Dit positieve verschil wordt vooral verklaard door hogere omzetbelasting (ANG 28,8 miljoen), hogere winstbelasting (ANG 14,3 miljoen), hogere accijnzen (ANG 8,9 miljoen) en hogere dividenduitkeringen vanuit de belastingregeling tussen Nederland en Curaçao (ANG 10,4 miljoen). Voor de laatste bate geldt dat de hoogte (ANG 42,1 miljoen) uitzonderlijk is en geen structureel karakter heeft.

Overige inkomsten

De overige inkomsten zijn over 2019 voorlopig ingeboekt voor ANG 140,7 miljoen en daarmee ANG 32,3 miljoen lager dan begroot. Dividenduitkeringen zijn, inclusief de nog voorziene ontvangst van ANG 9 miljoen van RdK, in totaal ANG 14,4 miljoen lager dan begroot, de inkomsten uit pachten, verhuur en rente ANG 5,1 miljoen lager, de license fee van CBCS ligt ANG 7 miljoen lager dan begroot en de overige inkomsten liggen ANG 5,4 miljoen onder de begroting. Het Cft heeft twijfel bij de inbaarheid van de dividendbate van RdK en vraagt u deze met een betalingsafpraak te onderbouwen.

In de opbrengstpost pachten, verhuur en rente is een verzekeringsuitkering opgenomen van ANG 2,0 miljoen in verband met de brand bij de Landsontvanger/het Belastingkantoor. Dit bedrag zal volgens de toelichting worden aangewend voor de bekostiging van alternatieve huisvesting.

Uitgaven

De voorlopige uitgaven van 2019 bedragen ANG 1.652,1 miljoen. Dit bedrag is inclusief ANG 35,6 miljoen aan per eind december nog niet verwerkte verplichtingen. In 2019 was aan totale uitgaven ANG 1.696,9 miljoen begroot, waardoor er in totaal sprake is van een onderschrijding van ANG 44,8 miljoen. De uitgaven van 2018 bedroegen volgens de concept jaarrekening ANG 1.710,8 miljoen. Er is daarmee sprake van een daling van de uitgaven van het land van ANG 58,7 miljoen ten opzichte van 2018.

De uitgaven zijn als volgt opgebouwd:

In ANG miljoen	Voorlopige realisatie 2019	Begroot in 2019	Realisatie t.o.v. begroot
Beloning van personeel	440,8	434,1	6,7
Verbruik van goederen en diensten	192,0	225,6	-33,6
Afschrijving vaste activa	91,1	97,5	-6,4
Interest	68,7	69,0	-0,3
Subsidies & Overdrachten	393,1	396,4	-3,3
Sociale zekerheid	466,4	474,3	-7,9
Totaal	1.652,1	1.696,9	-44,8

De in de UR opgenomen, maar cijfermatig nog niet verwerkte aangegane verplichtingen ten bedrage van ANG 35,6 miljoen, zijn in bovenstaand overzicht verwerkt onder de post Verbruik van goederen en diensten. Er lijkt sprake te zijn van een onderschrijding van het budget van ruim ANG 30 miljoen. Gaarne verneemt het Cft in hoeverre de hoogte van het bedrag voor Verbruik van goederen en diensten nog door ongeoorloofd aangegane verplichtingen kan worden beïnvloed.

Binnen de categorie Subsidies en Overdrachten valt op dat de uitgaven ten behoeve van overheidsbedrijven ANG 8,9 miljoen hoger uitvallen dan begroot voor 2019. Bijzonder onderwijs en non-profit instellingen komen echter samen ANG 11,8 miljoen lager uit dan begroot.

Kenmerk
Cft 202000026
Blad
5/7

Het Cft zou graag een overzicht ontvangen met per bedrijf of instelling de begrote bedragen voor 2019 en de realisatie 2019 aangezien dit verder niet wordt toegelicht in de UR.

Binnen de categorie Sociale zekerheid zorgen de pensioenuitkeringen en wachtgeldten voor een onderbesteding ten opzichte van de begroting 2019 van ANG 16,7 miljoen. De post Onderstand en noodvoorzieningen laat echter een overschrijding zien van ANG 8,6 miljoen.

Kapitaaldienst

Uit de UR blijkt dat in 2019 voor ANG 129,4 miljoen aan investeringen is gerealiseerd. Daarnaast is er sprake van een bedrag van ANG 37,9 miljoen waarvoor verplichtingen zijn aangegaan die nog niet gematerialiseerd zijn. Voor het totaal aan investeringen in 2019 veronderstelde de begroting een nieuwe lening in 2019 van ANG 70,4 miljoen. Met uw brief van 17 december 2019 heeft u gevraagd in plaats van dit begrote bedrag een lening aan te mogen gaan voor ANG 31,5 miljoen. Aangezien in de vierde UR blijkt dat met een voorzien tekort de begroting 2019 niet voldoet aan de normen uit artikel 15 van de Rft, zal het Cft niet tot een positief advies kunnen komen op het betreffende leenverzoek.

De begroting van de kapitaaldienst 2019 sloot met een overschot van ANG 69,1 miljoen. Dit betrof een lening over 2018 die pas begin 2019 werd geëffectueerd. De kapitaaldienst 2019 sluit voorlopig met een overschot van ANG 202 miljoen, hoofzakelijk door de verkoop van UTS met een boekwaarde van ANG 156,6 miljoen en door niet begrote aflossingen op leningen u/g ten bedrage van ANG 22,8 miljoen. Daartegenover is de lening van ANG 70,4 miljoen niet aangetrokken en zijn de gerealiseerde investeringen lager dan begroot.

Balans per 31 december 2019

De vastgelegde middelen nemen qua boekwaarde met ongeveer ANG 140 miljoen af. De belangrijkste oorzaak hiervoor is de verkoop van UTS met een boekwaarde van ANG 156,6 miljoen. Bij de vlottende activa neemt de vordering op deelnemingen met ANG 77 miljoen toe. Dit betreft de nog te ontvangen liquiditeit uit de verkoop van UTS. Het Cft heeft nog onvoldoende zicht op de totale effecten op de begroting van het land van de verkoop en verzoekt u een overzicht aan te leveren waaruit dit totaalbeeld blijkt inclusief de (financiële) risico's van gedane (Bureau Telecommunicatie en Post) en toekomstige (koper) verrekeningen van de niet verkochte entiteiten

Met betrekking tot het SEHOS zijn er zichtbare vorderingen opgenomen in de balans voor in totaal ongeveer ANG 35 miljoen inclusief een voorschot van ANG 19,5 miljoen. Het Cft heeft begrepen dat er een door de SOAB geactualiseerde rapportage is verkregen over de risico's van SEHOS voor de begroting van het land. Het Cft heeft deze rapportage inmiddels ontvangen.

De schulden aan APC bedragen eind 2019 voorlopig ANG 204 miljoen, hetgeen een verhoging betekent ten opzichte van de schuld eind 2018 met ANG 3 miljoen. De schulden aan de SVB bedragen per ultimo 2019 ANG 155,9 miljoen hetgeen een stijging betekent ten opzichte van de schuld eind 2018 van ANG 7,9 miljoen. Het Cft begrijpt dat de aflossingsovereenkomst met APC tot op heden wordt nageleefd maar tekent daarbij aan dat deze overeenkomst met een looptijd van tien jaar inhoudelijk sterk afwijkt van hetgeen daarover in de aanwijzing is opgenomen. Het Cft verzoekt u nadere informatie te verstrekken over hoe Curaçao invulling gaat geven aan het betreffende deel van de aanwijzing.

In de UR is een overzicht opgenomen met de financiële ontwikkelingen van de SVB-fondsen in het lopende jaar. Voorlopig wordt uitgegaan van een tekort over 2019 van ANG 25 miljoen, met name bij de AOV/AWW- en AVBZ-fondsen. De uiteindelijk vast te stellen cijfers van de SVB moeten het beeld verder verduidelijken, maar dat een voortgezette discussie over de betaalbaarheid van het stelsel hoog op de agenda moet komen te staan is evident.

Financieel beheer

In de UR wordt een update gegeven over de lopende projecten ter versterking van het financieel beheer. Uit de UR meent het Cft beperkte voortgang te moeten constateren in de plannen en activiteiten, waarbij opleverdata en planningen in een aantal gevallen naar achteren verschoven worden. Enige uitzondering hierop wordt gevormd door de versterking van de financiële functies door uitbreiding van het personeelsbestand. Ook met betrekking tot de in de UR opgenomen verantwoording over de voortgang van de in oktober 2018 met het Cft gemaakte bestuurlijke afspraken lijkt beperkte voortgang te zijn geboekt ten opzichte van de vorige rapportage. Het Cft benadrukt nogmaals het belang van financieel beheer. Het gaat bij de versterking van het financieel beheer uiteindelijk om de uitvoering van de opgestelde plannen.

Verantwoording 2014-2018

De jaarrekening 2018 wordt momenteel door de SOAB en de ARC van een rapportage voorzien. Na ontvangst van deze rapportages zal het Cft zijn advies bij de jaarrekening 2018 uitbrengen. Deze jaarrekening is hiermee aanzienlijk vertraagd ten opzichte van de wettelijke voorschriften. Het Cft verzoekt u nogmaals om een spoedige vaststelling van deze jaarrekening te bewerkstelligen om daarmee het tekort voor 2018 definitief te kunnen vaststellen.

Op 11 juli 2019 heeft het Cft zijn advies bij de jaarrekeningen van 2014 tot en met 2017 verzonden². Het Cft heeft hierin verzocht om de achterstand in vaststelling van de jaarrekening spoedig in te lopen. Tot op heden is nog geen van deze jaarrekeningen vastgesteld.

² Cft 201900086

Kenmerk
Cft 202000026
Blad
7/7

Het Cft verzoekt opnieuw en dringend om nu eindelijk deze achterstand in te halen en voor wat betreft de jaarrekeningen nu eindelijk schoon schip te maken.

Informatie overheidsentiteiten en collectieve sector Curaçao

Op 8 oktober jl. zond het Cft u een brief met het verzoek tot aanlevering van de jaarrekeningen van de overheidsvennootschappen en de collectieve sector van Curaçao³. Inmiddels is er aanvullende informatie en zijn er jaarrekeningen van meerdere overheidsvennootschappen en -stichtingen ontvangen. Het Cft verzoekt u de informatie in de uitvoeringsrapportage up to date te maken.

Met interesse tracht het Cft de ontwikkelingen rond de raffinaderij te volgen. Een lange periode van salarisbetalingen door deelneming RdK zonder dat daar inkomsten tegenover staan tast logischerwijze de vermogenspositie aan en daarmee wellicht ook de waardering als deelneming binnen de landsbegroting. Daarbij valt het op dat RdK nog steeds geen jaarrekening 2017 en 2018 heeft aangeleverd aan Curaçao, het Cft acht dit zorgwekkend.

Tot slot

Het bestuur van Curaçao wordt onverminderd met grote uitdagingen geconfronteerd. Het is essentieel te komen tot krachtige uitvoering van de verbeteringsplannen en maatregelen waartoe besloten is. In dit verband is het op orde brengen van het financieel beheer een belangrijk deel van de oplossing. Het Cft ziet de verlaging van de uitgaven van ANG 1.752 miljoen in 2017 tot (voorlopig) ANG 1.652 miljoen in 2019 als een betekenisvolle stap. In latere jaren zal echter een verdere verlaging van de uitgaven noodzakelijk zijn om de uitgaven van Curaçao in overeenstemming te brengen met de omvang van de economie.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De Staten van Curaçao
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao

³ Cft 201900138